

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

OPISKELIJAN SÄHKÖINEN PEREHDYTYSKANSIO KLIINISEN PATOLOGIAN OSASTOLLE

TEKIJÄ

Pia Lievonen

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala			
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Bioanalytiikan koulutusohjelma			
Työn tekijä Pia Lievonon			
Työn nimi Opiskelijan sähköinen perehdytyskansio klinisen patologian osastolle			
Päiväys	11.12.2019	Sivumäärä/Liitteet	46/3
Ohjaaja(t) Yliopettaja Leena Tikka			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Kuopion yliopistollisen sairaalan klinisen patologian osasto			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Sosiaali- ja terveydenhuollon koulutuksessa on keskeistä työelämässä vaadittava osaaminen. Ammattikorkeakouluissa osaamista arvioidaan opintojen aikana sekä ohjatun harjoittelun jaksoilla. Terveystieteiden harjoittelun laadukas toteuttaminen on kaikkien harjoittelua tarjoavien organisaatioiden tavoitteena. Opiskelijan ammattitaitoa edistävän harjoittelun laatua tulee kehittää jatkuvasti. Kliiniseen harjoitteluun saapuvan opiskelijan alkuperähdytykseen tulee panostaa, koska se antaa opiskelijalle kuvan ja tarvittavan alkuinformaation tulevasta harjoittelusta ja harjoittelupaikasta. Alkuperähdytykseen tulee varata riittävästi aikaa, jotta opiskelija ja opiskelijan vastaanottava opiskelijavastaava tutustuvat ja luovat rauhallisen oppimistilanteen alkuperähdytykselle. Alkuperähdytysmateriaalin laadulla ja muodolla on merkitystä. Sähköisessä muodossa olevaa materiaalia pystyy käyttämään monipuolisemmin. Kuvat ja piirrokset kongretisoivat tietoa ja auttavat opiskelijaa orientoitumaan tulevaan harjoitteluun paremmin kuin pelkkä paperimuodossa oleva perehdytysopas.</p> <p>Opinnäytetyön aihe nousi käytännön tarpeesta muuttaa Kuopion yliopistollisen sairaalan patologian osastolla käytössä oleva opiskelijan perehdytyskansio sähköiseen muotoon. Opinnäytetyön tavoitteena on parantaa opiskelijaohjauksen laatua patologian osastolla. Opiskelijan hyvä alkuperähdytys helpottaa opiskelijaa orientoitumaan harjoitteluun ja saamaan kokonaiskuvan tulevan harjoittelun sisällöstä. Perehdytyskansion sisältö on valittu asioista, joita opiskelijan täytyy tietää ja osata harjoittelun suoritettuaan. Se toimii runkona opiskelijavastaavan pitämälle opiskelijan alkuperähdytykselle. Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään yleisesti opiskelijan ohjaamiseen liittyviä asioita erikoissairaanhoidon harjoittelussa. Opinnäytetyön tuotoksessa muutettiin ja päivitettiin patologian osastolla käytössä oleva paperinen perehdytyskansio sähköiseen muotoon. Perehdytysmateriaalissa on mukana englanninkielinen osio kansainvälisiä opiskelijoita varten. Sähköistä perehdytyskansiota testattiin syksyllä 2019 ja se sai opiskelijoilta hyvää palautetta.</p>			
Avainsanat perehdytys, klininen harjoittelu, ohjaaminen, sähköinen perehdytysmateriaali			

Field of Study Social Services, Health and Sports			
Degree Programme Degree Programme in Biomedical Laboratory Science			
Author Pia Lievonon			
Title of Thesis Student´s digital introduction material for Clinical Pathology Department			
Date	11.12.2019	Pages/Appendices	46/3
Supervisor(s) Principal lecture Leena Tikka			
Client Organisation /Partners Pathology Department in Kuopio University Hospital			
<p>Abstract</p> <p>The skills required in working life are central to education in the social and health care sectors. At universities of applied sciences the student´s competence is assessed during the studies and during a guided practise. Quality training is a goal of all training organizations. The quality of the intership that develops the student´s skills must be improved constantly. Initial orientation of a student entering clinical training should be invested because it gives a student a picture and the initial information of the practise and the clinic. Sufficient time must be reserved for the initial orientation so that student and supervisor get to know each other and create peaceful learning environment for introduction. The quality and form of the introduction material matters. The use of digital material is more versatile. Pictures and drawings converge information and helps student to orientate to the practise better than traditional paper material.</p> <p>The subject of the thesis arose from the practical need to convert the student orientation material used at the Pathology Department in Kuopio University Hospital into a digital form. The aim of this thesis is to improve the quality of student counseling in the Pathology Department. Good initial introduction helps student to orientate to the practise and to get an overall picture of the practise. The contents of the introduction material is selected from the things that the student needs to know and be able to do after the intership. It serves as the framework for the student´s initial introduction to the supervisor. Theoretic part of the thesis deals with student guidance issues in practise of specialized nursing. In the output of the thesis, the paper orientation folder used in the Department in Pathology was changed and updated to digital form. The introduction material includes an English section for international students. The digital orientation folder was tested in autumn of 2019 and it received good feedback from the students.</p>			
<p>keywords</p> <p>introduction, clinical practise, guidance, digital introduction material</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	KLIININEN HARJOITTELU ERIKOISSAIRAANHOIDOSSA	7
2.1	Opiskelijan ohjaaminen harjoittelupaikassa	7
2.2	Kansainvälisen opiskelijan ohjaaminen harjoittelupaikassa	8
2.3	Opiskelijan perehdyttäminen harjoittelupaikkaan.....	9
2.3.1	Kuopion yliopistollisen sairaalan yleiset ohjeet harjoittelulle	10
2.3.2	Tavoitteet harjoittelulle.....	10
3	OPISKELIJA PATOLOGIAN OSASTOLLA	11
3.1	Histologian laboratorio	11
3.2	Sytologian laboratorio	11
3.3	Obduktio	11
3.4	Patologian harjoittelun erityispiirteitä	12
4	PEREHDYTYSMATERIAALI.....	13
4.1	Sähköinen perehdytysmateriaali.....	13
4.2	Opiskelijan harjoittelun aikataulu	13
4.3	Harjoittelun arviointi.....	14
5	OPISKELIJA OHJAUS KUOPION YLIOPISTOLLISESSA SAIRAALASSA	15
5.1	Opiskelijalle nimetty ohjaaja	15
5.2	Opiskelijavastaavan tehtäväkuva	15
5.3	Osastonhoitajan ja ylihoitajan roolit opiskelijaohjauksessa	16
5.4	Kliinisen hoitotyön opettajat	16
6	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	17
7	KEHITTÄMISTYÖ OPINNÄYTETYÖNÄ.....	18
7.1	Kehittämistyön työvaiheet	18
7.2	Eettisyys ja luotettavuus.....	19
7.3	Opinnäytetyöprosessi	19
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	21
9	POHDINTA.....	22
	LÄHTEET	24
	LIITE 1: OPISKELIJAN SÄHKÖINEN PEREHDYSKANSIO	27
	LIITE 2: OPISKELIJAVASTAAVAN TEHTÄVÄKUVA KYSIN KLIINISEN PATOLOGIAN OSASTOLLA.....	45

LIITE 3: PALAUTE OPISKELIJAN SÄHKÖISEN PEREHDYTYSKANSION ESITESTAUKSESTA.....	46
---	----

1 JOHDANTO

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksessa keskeistä on työelämässä vaadittava osaaminen. Ammatti- korkeakouluissa osaaminen kuvataan laaja-alaisina käytännöllisinä perustietoina- ja taitoina sekä teoreettisina perusteina alan asiantuntijatehtäviin. Ammattikorkeakouluissa osaamista arvioidaan opintojen aikana sekä ohjatun harjoittelun jaksoilla. (Ruotsalainen ja Kääriäinen 2016, 249.) Opiskelijan osaamisen ja ammatissa kehittymisen kannalta laadukas ohjaaminen on erityisen tärkeää. Terveysalan harjoittelun ohjauksen laadukas toteuttaminen ja kehittäminen ovat kaikkien harjoittelua tarjoavien organisaatioiden tavoitteena. (Haapa, Eckhardt, Koota, Kukkonen, Pohjamies ja Ruuskanen 2011.) Harjoittelun tavoitteena on harjaannuttaa opiskelijoita toimimaan todellisissa työtehtävissä ja saavuttamaan ammatissa tarvittavat perustaidot. Ohjattu harjoittelu on erittäin tärkeä vaihe bioanalyttikko- opiskelijan ammattiin kasvussa ja työelämässä tarvittavien valmiuksien oppimisessa (Lyytikäinen 2000, 7.)

Harjoittelupaikan ohjaaja on keskeisessä roolissa opiskelijoiden oppimisen tukijana. Harjoittelun ohjaajan työtä helpottaa, kun hänellä on käytössään tietoa ja välineitä toteuttaa hyvää ohjaamista. (Frisk 2010, 5.) Ohjattu harjoittelu kliinisissä oppimisympäristöissä kuten sairaaloissa ja muissa terveydenhuollon yksiköissä on tärkeä osa hoitotyön opiskelijoiden ammatillisen pätevyyden saavuttamisessa ja ammattiin kasvamisessa (Romppanen 2011, 8). Kliinisen harjoittelupaikan laadukas oppimisympäristö yhdistettynä laadukkaaseen, pedagogisesti hyvään ohjaukseen on tärkeää harjoittelun onnistumiselle. Kliinisen harjoittelun laatu heijastaa myös opetusohjelman rakennetta. (Papastavrou, Dimitriadou, Tsugari ja Andreou 2016, 1.)

Opinnäytetyön aihe on hyvin käytännönläheinen. Aihe syntyi tarpeesta päivittää paperinen perehdytyskansio sähköiseen muotoon. Kuopion yliopistollisen sairaalan patologian osastolla on ollut käytössä aiemmin opinnäytetyönä tehty harjoitteluun saapuvan opiskelijan alkuperehdytyskansio, jonka päivittäminen on hankalaa. Sähköisessä muodossa oleva perehdytysmateriaali on nykyaikainen ja siinä olevia tietoja voidaan helposti päivittää. Opinnäytetyön tavoitteena on parantaa opiskelijaohjauksen laatua. Hyvä alkuperehdytys antaa harjoitteluun saapuvalla opiskelijalla kokonaiskuvan tulevasta harjoittelusta ja auttaa häntä perehtymään harjoittelupaikan toimintaan. Kehittämistyön tuotoksena syntynyt sähköinen perehdytysmateriaali on aluksi powerpoint- muodossa. Se lisätään KYSin sisäisille internetsivuille patologian omaan työtilaan. Sähköisessä muodossa olevassa perehdytysmateriaalissa on mukana kansainvälisiä opiskelijoita varten englanninkielinen osuus. Lisäksi osaston opiskelijavastaavan työtehtävistä on word-asiakirja, joka arkistoidaan D360-sähköiseen ohjearkistoon. Sähköinen perehdytyskansio on ollut elokuusta asti koekäytössä bioanalyttikko-opiskelijoiden alkuperehdytyksessä patologian osastolla. Alkukokemukset sen käytöstä ovat olleet positiivisia. Opiskelijoilta saatu palaute on ollut myönteistä. Perehdytysmateriaali on ollut selkeää ja ymmärrettävää. Osastolta otetut kuvat ovat havainnollistaneet ja auttaneet opiskelijaa hahmottamaan osaston toimintaa. Kansainvälisiä opiskelijoita varten laadittu englanninkielinen osio on auttanut sekä opiskelijaa että ohjaajaa patologian harjoittelun alkuperehdytyksessä.

2 KLIININEN HARJOITTELU ERIKOISSAIRAANHOIDOSSA

Bioanalyytikko- opiskelijan kliininen harjoittelu erikoissairaanhoidon harjoittelupaikoissa ajoittuu toiselle tai kolmannelle opiskeluvuodelle. Opiskelijat varaavat harjoittelupaikan Jobiili.fi- sivuston kautta.

2.1 Opiskelijan ohjaaminen harjoittelupaikassa

Bioanalytikkokoulutus järjestetään Suomessa ammattikorkeakouluissa. Ammattikorkeakouluopettajilta ja työelämän harjoittelun ohjaajilta vaaditaan, että bioanalytikko-opiskelijat saavuttavat riittävät teoria- ja osaamistaidot kliinisissä harjoitteluissa opintojen aikana. (Helminen 2017, 1). Opiskelijoiden ohjaaminen työssäoppimisessa ja ohjatussa harjoittelussa kuuluu sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten työhön. Harjoittelun ohjaamisella on keskeinen merkitys opiskelijan oppimisessa ja osaamistavoitteiden saavuttamisessa. Harjoittelemineen oikeissa työelämän tilanteissa on sekä ajallisesti, että sisällöllisesti keskeinen osa opiskelua. Harjoittelussa opiskelija oppii tietoja, taitoja ja pätevyksiä saavuttaakseen harjoittelulle annettavia tavoitteita. Ohjattu harjoittelu perustuu opiskelijan opetussuunnitelman tavoitteisiin, ammatin vaatimiin tavoitteisiin sekä opiskelijan henkilökohtaisiin oppimistarpeidensa mukaisiin tavoitteisiin. (Kääriäinen, Ruotsalainen, Tuomikoski 2016, 204.) Ohjaajien toimintaan eri terveydenhuoltoalan yksiköissä on yhteydessä monet palvelujärjestelmän rakenteelliset tekijät, mutta merkittävin tekijä on kuitenkin ohjaajan henkilökohtaiset ominaisuudet toimia ohjaajana. (Luojus 2011, 161).

Opiskelijoiden harjoittelu kliinisessä harjoittelupaikassa on aidossa työympäristössä tapahtuvaa tavoitteellista, ohjattua ja arvioitua opiskelua. Laadukas ohjaus on olennaista työssäoppimisen sekä harjoitteluan aikana. (Frisk 2010, 5.) Harjoitteluun tulevilla opiskelijoilla odotetaan olevan riittävät tiedot, taidot ja osaamisalueet halussa saavuttaakseen harjoittelulle asetetut tavoitteet (North, Kennedy ja Way 2019, 1). Työssäoppimisen ja ammattitaitoa edistävän harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija ammattiopintojen kannalta keskeisiin työtehtäviin, sekä tietojen ja taitojen, alaan liittyvien arvojen ja eettisten periaatteiden soveltamiseen työelämässä. (Taam-Ukkonen, Tarr, Teuho, Timonen ja Laitinen 2017; Valope.)

Koulutusorganisaatioiden tehtävänä on varmistaa, että terveydenhuollon säänneltyihin ammatteihin valmistuvilla on potilasturvallisuuden ja sosiaali- ja terveyspalveluiden laadun edellyttämät valmiudet. Harjoittelupaikkoina toimivien sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden tehtävänä on puolestaan turvata, että jokainen siellä tapahtuva harjoittelujakso sisältää riittävästi tarkoituksenmukaisia ja opiskelijan ammatillisuutta, osaamista ja työelämätaitoja kehittäviä oppimiskokemuksia. Lisäksi opiskelijan saaman ohjauksen tulee olla valmentavaa ja sen tulee vastata oppimiselle asetettuja tavoitteita. (Taam-Ukkonen ym. 2017; Valope.) Työpaikkaohjaajina toimivat terveydenhuollon ammattilaiset ovat tärkeässä roolissa opiskelijoiden pätevyiden kehittämisessä ja toimivat roolimalleina työssään opiskelijoille (Tuomikoski, Ruotsalainen, Mikkonen, Miettinen ja Kääriäinen 2018). Opiskeli-

jaohjauksen laatusuositukset laadittiin vuonna 2010 Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin opiskelijaohjauksen alueellisessa yhteistyöverkostossa. Vuonna 2017 tehdystä päivityksestä on vastannut valtakunnallinen opiskelijaohjauksen kehittämisverkosto (ValOpe), jossa jäseninä ovat työelämän opiskelijaohjauksen asiantuntijat. Laatusuositusten tavoitteena on varmistaa opiskelijoille turvallinen ja laadukas harjoittelu sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa. Opiskelijaohjauksen laatusuosituksilla pyritään lisäksi kehittämään opiskelijaohjauksen näyttöön perustuvia käytänteitä opiskelijoiden ohjaukseen harjoittelupaikoissa. (Taam-Ukkonen ym. 2017; ValOpe.)

Harjoittelu on opettajan, ohjaajan ja opiskelijan vastuulla. Ohjatussa harjoittelussa opiskelijan ohjaaminen on ohjaajan ja opiskelijan välinen vuorovaikutteinen, yksilöllinen opetus- ja oppimistapahtuma. Ohjauksen tavoitteena on tukea opiskelijan ammatillista kasvua, oppimista, kriittistä ajattelua ja päättelyä sekä ammatillisten taitojen kehittämistä yhdistäen teoriaa ja käytännön tekemistä. (Kääriäinen ym. 2016, 204.)

Harjoittelun aikana on hyvä käydä opiskelijan ja ohjaajan välisiä ohjauskeskusteluja. Keskusteluja käydään harjoittelun alussa, aikana sekä harjoittelun päätteeksi arviointikeskustelujen muodossa. Ohjaajan tulee tukea opiskelijaa saavuttamaan harjoittelun tavoitteet. Ohjaaja saa keskusteluissa tietoa opiskelijan tietotasosta ja asenteista. Ohjauskeskustelu on vastavuoroista opiskelijan ja ohjaajan välistä vuorovaikutusta. (Kääriäinen ym. 2016, 213.)

2.2 Kansainvälisen opiskelijan ohjaaminen harjoittelupaikassa

Kansainvälisen opiskelijan ohjaajan rooliin kuuluu myönteinen suhtautuminen kulttuurisiin eroihin ja opiskelijoiden ohjaukseen. Opiskelijoiden hyvin suunniteltu perehdyttäminen sekä mahdollinen lisätuen antaminen opiskelijoille voi vaatia harjoittelupaikan ohjaajilta lisäponnistuksia. Myönteinen asenne edesauttaa molempinpuolisia oppimiskokemuksia ohjauksen erityishaasteista huolimatta. Kansainvälisten opiskelijoiden kliiniseen harjoitteluun voi sisältyä riski siitä, että heidän oppimisensa voisi rajoittua havainnointiin, jos heidän taitoihinsa ei luoteta riittävästi. Opiskelijajohtajan tehtävänä on osoittaa mielenkiintoa opiskelijan kulttuuritaustaa kohtaan, olla ystävällinen, kärsivällinen ja ymmärtäväinen. Myönteisen oppimisympäristön ja ohjaajan tuen avulla opiskelijat kokevat itsensä hyväksytyiksi ja tervetulleeksi harjoittelupaikkaan. Erityisesti hyvin järjestettyyn harjoittelun alkuperehdytykseen tulee kiinnittää huomiota. Kansainvälinen opiskelija voi kokea sopeutumisen kulttuuriseen monimuotaisuuteen haastavaksi erityisesti harjoittelun alussa, jolloin erityistä tukea tarvitaan. Myönteinen reflektointi ja ohjaajien kannustava palaute auttavat opiskelijaa jakamaan tunteitaan, vähentävät stressiä, yhdistävät teorian käytäntöön ja selvittävät mahdollisia lisäoppimisen tarpeita. (Mikkonen ja Kääriäinen 2016, 216-218.)

Myös ohjaajat tarvitsevat lisätukea kansainvälisten opiskelijoiden ohjaamiseen. Ohjaajat voivat kokea vieraalla kielellä ohjaamisen rasittavaksi, stressaavaksi ja kokemusta vaativaksi. He voivat kokea tarvitsevansa tukea opetus- ja ohjausmenetelmiin, lisääntynyttä ja/tai lisäresursseja ohjaukseen.

Osa ohjaajista voi olla sitä mieltä, että kansainvälisten opiskelijoiden ohjaamisessa tulisi käyttää johdonmuksisesti samoja ohjaajia. (Mikkonen ja Kääriäinen 2016, 218.)

2.3 Opiskelijan perehdyttäminen harjoittelupaikkaan

Opiskelijan tullessa ohjattuun harjoitteluun, hänelle välittyvät organisaation ilmapiiri, tiedonkulku, opiskelijoiden vastaanottamistapa ja ensivaikutelma. Opiskelijan tehtävänä on perehtyä harjoittelupaikkansa toimintakulttuuriin (Heinonen 2003, OPH 2014). Tähän opiskelija tarvitsee ohjaajan, joka pystyy auttamaan ja tukemaan häntä siihen. Harjoittelupaikan toimintatapaa voi esitellä tervetulomateriaalin, laatukansion tai sähköisen perehdytysmateriaalin avulla. (Kääriäinen ym. 2016, 206.)

Työnantajan on annettava työntekijälle riittävät tiedot työpaikan haitta- ja vaaratekijöistä sekä huolehdittava siitä, että työntekijän ammatillinen osaaminen ja työkokemus huomioiden työntekijä perehdytetään riittävästi työhön, työpaikan työolosuhteisiin, työ- ja tuotantomenetelmiin, työssä käytettäviin työvälineisiin ja niiden oikeaan käyttöön sekä turvallisiin työtapoihin erityisesti ennen uuden työtehtävän aloittamista tai työtehtävien muuttuessa sekä ennen uusien työvälineiden ja työ- tai tuotantomenetelmien käyttöön ottamista. (Työturvallisuuslaki 2002/738 § 14.) Tätä lakia sovelletaan myös opiskelijoiden ja oppilaan työhön koulutuksen yhteydessä (Työturvallisuuslaki 2002/738 § 4). Opiskelija tulee perehdyttää harjoittelupaikalla samalla tavoin kuin työhön perehdyttävä työntekijä. Tavoitteena on perehdyttää opiskelija turvalliseen työn tekemiseen, työpaikan työskentelykulttuuriin sekä työpaikan tehtäviin, sääntöihin ja muihin työntekijöihin. Työpaikalla tulee sopia opiskelijan perehdyttämisen vastuista. Opiskelijan perehdyttämisessä kannattaa hyödyntää työpaikan omia perehdytyskäytäntöjä ja olemassa olevia ohjeita ja materiaaleja. (Frisk 2011, 13.)

Opiskelijan oppimista edistää, jos perehdyttämistä voidaan jakaa pienempiin osiin. Alkuvaiheen oppimista helpottaa se, että opiskelija saa ensin kokonaiskuvan työpaikasta, esimerkiksi kuvan, luettelon tai materiaalin avulla. Opiskelijan on näin helpompi liittää yksittäisiä asioita kokonaiskuvaan. Kokonaiskuvan saaminen harjoittelupaikan asioista selkiyttää ja helpottaa harjoittelun sujumista. Opiskelija hahmottaa mitä harjoittelukokonaisuus pitää sisällään. Perehdyttämisen muisti- ja tarkistuslistat helpottavat myös opiskelijaohjaajan työtä. Listat helpottavat opiskelijan perehtymistä, koska ne auttavat kokonaiskuvan muodostumisessa. Listojen avulla tulee tarkistettua, että perehdytetään tarpeellisiin asioihin. Perehdytyksen voi myös suunnitella erillisten listojen pohjalta etukäteen. (Frisk 2011, 13.)

Opiskelijaohjauksen laatusuosituksen mukaisesti harjoitteluun tulevien opiskelijoiden perehdytyksen on oltava laadukasta ja monipuolista. Opiskelijan perehdytyksen tulee tapahtua uusia työntekijöitä koskevien käytäntöjen mukaisesti. (Frisk 2010, 13.) Digitaalisten välineiden käyttöä tulee myös hyödyntää perehdytyksessä. Digitaalisuus mahdollistaa ohjeiden päivittämisen ja monipuolisemman

hyödynnettävyyden perinteiseen paperiseen kansioon verrattuna. KYSin patologian osaston opiskelijan sähköinen perehdytyskansio tulee tukemaan näitä tehtäviä. Selkeä perehdytysmateriaali helpottaa sekä opiskelijan orientaatiota tulevaan harjoitteluun, että opiskelijavastaavan perehdyttämistyötä. Kehittämistyön tuotos tulee tukemaan näiden tavoitteiden saavuttamista.

2.3.1 Kuopion yliopistollisen sairaalan yleiset ohjeet harjoittelulle

Kuopion yliopistolliseen sairaalaan saapuvat harjoittelijat saavat etukäteen luettavaksi KYSin yleiset ohjeet harjoittelusta. Kaikkien Kysiin harjoitteluun tulevien täytyy opiskella kliinisen harjoittelun käsikirja. Kliinisen harjoittelun käsikirjasta löytyy yleisiä ohjeita harjoitteluun liittyen ja ensimmäisen harjoittelupäivän toimintaohjeet. Vuodesta 2018 alkaen harjoitteluun saavuvilta opiskelijoilta on vaadittu rokotustodistus ja tarvittaessa rikostaustaselvitys. Kliinisen harjoittelun käsikirja, klinikkakohtaiset harjoitteluohjeet ja opiskelijan check- listat ovat KYSin internet-sivuilla Pdf- muodossa. (Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri. s.a.)

2.3.2 Tavoitteet harjoittelulle

Opintojakson suoritettuaan opiskelija tuntee histologian ja sytologian käsitteistöt ja osaa selostaa tutkimusten perusteet, osaa arvioida näytteen kelpoisuuden ja tutkittavuuden. Hän tietää histologian ja sytologian näytetutkimusprosessin vaiheet. Opiskelija osaa määritellä yleisimpiä kudostyypppejä ja tunnistaa yleisimpien sytologisten näytetyyppien soluja. Opiskelija osaa työskennellä turvallisesti ja laadukkaasti ohjattuna histologian ja sytologian laboratoriossa sekä ymmärtää histologian ja sytologian tutkimukset osana potilaan hoitoa. Histologian ja sytologian harjoittelu kuuluvat bio-analyytikko-opintojen 155 opintopisteestä muodostuviin ammattiopintoihin. Histologian ja sytologian harjoittelu muodostavat 5 opintopistettä. Yhteensä harjoittelua on 75 opintopisteen verran. (Savonia ammattikorkeakoulu opintosuunnitelmat, verkkosivut 2019.)

Kurssin yleisinä osaamistavoitteina on, että opiskelija tietää histologian ja sytologian prosessin yleiset vaiheet, ymmärtää histologisten ja sytologisten tutkimusten merkityksen osana potilaan hoitoa, osaa arvioida tutkimusten luotettavuutta ja laatua, ymmärtää näytetutkimusprosessien eri vaiheiden merkityksen. Opiskelija osaa kuvailla ja tunnistaa yleisimpiä kudostyypppejä sekä tunnistaa normaaleja, että patologisia soluja. Opiskelija osaa työskennellä turvallisuusohjeita noudattaen. Harjoittelusällöt koostuvat histologian ja sytologian näytetutkimusprosessin eri vaiheista. (Savonia- ammattikorkeakoulu verkkosivut 2019.) Jokainen harjoitteluun saapuva opiskelija on suorittanut histologian ja sytologian alkuopinnot ja harjoittelut Savonia-ammattikorkeakoululla perusopinnoissa. Ennen harjoitteluun saapumista opiskelija on laatinut omat, henkilökohtaiset tavoitteensa harjoittelulle, jotka ohjaava opettaja hyväksyy. Opiskelija lähettää hyväksytyt tavoitteensa harjoittelupaikan opiskelijavastaavalle ennen harjoitteluun saapumista. Opiskelijavastaava ja opiskelija voivat keskustella opiskelijan tavoitteista ja mahdollisista toiveista harjoittelun suhteen alkuperehdytyksen aikana.

3 OPISKELIJA PATOLOGIAN OSASTOLLA

Bioanalyttikko-opiskelijan keskussairaalaharjoittelu kuuluu kliinisen laboratoriotyön pakollisiin opintoihin (60 opintopistettä). Keskussairaalajaksoon kuuluva patologian harjoittelu sijoittuu bioanalyttikko-opiskelijan opintosuunnitelmassa toiselle tai kolmannelle opintovuodelle. Harjoittelu patologian osastolla koostuu 105 tunnista ja jakautuu kahteen histologian ja yhteen sytologian harjoitteluviikkoon. (Savonia ammattikorkeakoulu verkkosivut 2019.) Opiskelijalla on mahdollisuus osallistua obduktion seuraamiseen KYSin sädesairaalassa sijaitsevalla obduktio-osastolla.

3.1 Histologian laboratorio

Histologia on osa patologiaa ja siinä tutkitaan kudoksenäytteitä mikroskooppisesti ja makroskooppisesti. Histologian laboratoriossa tutkitaan kudoksenäytteitä, jotka ovat erilaisten tähytysten yhteydessä otetut kudospalat, leikkausten yhteydessä poistetut kasvaimet tai muut kudoksenäytteet kuten esimerkiksi luomet. Kudoksenäytteet käsitellään erilaisten kudokäsittelyprosessin avulla sellaiseen muotoon, että patologia voi antaa niistä lausunnon. Histologian laboratorion työ on osittain automatisoitua kudosprosessoinnin ja värjäysten osalta mutta suurelta osin vielä käsityötä, jossa tarvitaan hyvää silmän ja käden koordinaatiota. (Suomen bioanalyttikkoliitto ry, s.a.)

Histologian laboratoriossa opiskelijan harjoittelu etenee näytetutkimusprosessin mukaisesti. Harjoittelu alkaa näytteiden vastaanotosta ja pikanäytetyöpisteestä ja päättyy näytteiden värjäystyöpisteeseen. Opiskelija on kussakin työpisteessä keskimäärin kaksi päivää.

3.2 Sytologian laboratorio

Sytologia eli soluoppi syntyi, kun solujen ja niiden rakenneosien tutkiminen tuli mahdolliseksi mikroskoopin keksimisen jälkeen. Solun rakennetta voidaan tutkia joko valomikroskooppisesti tai pyyhkäiselektronimikroskooppisesti. (Koivuniemi 1994, 1-2.) Sytologian laboratoriossa tutkitaan erilaisia kehon nesteitä kuten virtsaa, ascitesta, pleuranestettä, selkäydinnestettä ja ysköksiä. Näytteistä valmistetaan objektilasille erilaisilla menetelmillä preparaatteja, joista etsitään syöpäsoluja. Laboratoriohoitajan/ bioanalyttikon työhön kuuluu esitarkastaa mikroskoopilla preparaatit ennen patologin lausuntoa. (Suomen bioanalyttikkoliitto ry, s.a.) Opiskelijan kolmas harjoitteluviikko sytologian laboratoriossa koostuu sytologian tekniikan ja esitarkastuksen harjoittelusta.

3.3 Obduktio

Ruumiinavaustoiminta jaetaan lääketieteellisiin ja oikeuslääketieteellisiin ruumiinavauksiin. Lääketieteellinen ruumiinavaus voidaan tehdä, kun lääkäri on todennut ruumiinavauksen olevan aiheellinen, oikeuslääketieteellisen ruumiinavauksen indikaatiot on suljettu pois ja kun lääkäri on saanut lähiomaiselta suostumuksen lähettää vainaja ruumiinavaukseen. Oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus tehdään oikeusturvasyistä poliisiviranomaisen määräyksestä omaisten mielipiteistä riippumatta. (Mäkinen ym. 2012, 1164.)

3.4 Patologian harjoittelun erityispiirteitä

Patologian harjoittelussa korostuvat erilaiset työturvallisuuteen liittyvät asiat. Osastolla käytetään paljon erilaisia kemikaaleja: liuottimia, myrkkyjä, karsinogeeneja, emäksisiä ja happamia aineita. Tuore- ja pikanäytetyöpisteessä tuorenäytteet voivat olla tartuntavaarallisia. Dissektiotyöpisteessä ja mikrotomialla käytetään teriä ja viiltäviä instrumentteja. Turvalliseen työskentelyyn ja oikeanlaisiin työtapoihin kiinnitetään paljon huomiota. Staattiset työskentelyasennot tuovat omat haasteensa patologian osastolla työskentelylle. Mikroskopiointi ja näytteiden valaminen rasittavat ylävartaloa ja selkää. Ainutkertaiset näytteet ja niiden huolellinen käsittely on erityisen tarkkaa. Opiskelijat saavat harjoitella histologian ja sytologian näytetutkimusprosessin eri vaiheita turvallisesti jo tutkituilla näytteillä. Harjoitusnäytteiksi pyritään valitsemaan niin sanottuja rutiininäytteitä, jotka edustavat yleisimpiä patologian näytetyyppejä.

Työvaiheiden kirjaaminen ja laatujärjestelmät ovat osana jokapäiväistä toimintaa. Patologian osasto hakee akreditointia laatujärjestelmien vahvistamiseen. Osaston henkilökunta on vahvasti sitoutunut ylläpitämään ja kehittämään laatua ja osaston toimintaa. Opiskelijoita ohjataan työturvallisuusasioiden lisäksi potilastietojen salassapitämiseen. Erilaisten jätteiden lajittelu ja turvallinen käsittely kuuluvat myös opiskelijoiden perehtymiseen patologian osastolla. Lisäksi opiskelijoille painotetaan viestintä- ja tietoturva-asioiden liittyviä asioita potilastietoja käsiteltäessä. Tietoturva-asiat otetaan myös esille harjoittelun aikana.

4 PEREHDYTYSMATERIAALI

Perehdytysmateriaalin avulla uutta työntekijää tai harjoitteluun saapuvaa opiskelijaa opastetaan työtai harjoittelupaikan käytäntöihin. Materiaali voi olla perinteisessä paperimuodossa esimerkiksi kansiona, vihkosena tai sähköisessä muodossa.

4.1 Sähköinen perehdytysmateriaali

Sähköinen perehdytysmateriaali selkeällä ulkoasulla on tehokas väline terveydenhuoltoalan opiskelijoiden ohjauksessa ja perehdytyksessä. On tärkeää, että tänä päivänä on erilaisia keinoja ja välineitä toteuttaa ohjausta ja perehdytystä saavuttamaan tärkeät tiedot ja taidot tulevaan ammattiin. (Marquez-Hernandez, Veronica V; Gutierrez-Puertas, Granados-Gamez, Rodriquez- Garcia, Gutierrez-Puertas, Aquilera-Manrique 2019, 1-6.)

Patologian opetuksessa sähköistä perehdytysmateriaali on käytetty histologian opetuksessa esimerkkinä artikkelissa: Desing principles for computer-assisted Instruction in Histology Education: An exploratory Study (Deniz ja Hazan 2006). Tulokset osoittivat, että tietokoneavusteista materiaalia tulisi hyödyntää perinteisen kirjallisen opetusmateriaalin lisänä. Varsinkin digikuvien käyttäminen hyödyntää eri kudostyyppien oppimista. (Deniz ja Hazan 2006.)

Opiskelijan sähköisessä perehdytysmateriaalissa on keskitytty opiskelijan harjoittelun kannalta olennaisiin asioihin kuten patologian osaston esittelyyn, henkilökuntaan, tutkimusprosesseihin (Histologia, sytologia ja obduktio), harjoittelun tavoitteisiin ja sisältöön sekä patologian harjoittelun erityispiirteisiin. Asiat on esitetty lyhyessä muodossa, koska sähköinen perehdytysmateriaali toimii runkona opiskelijavastaavan pitämälle alkuperehdytykselle. Opiskelijavastaava voi lisätä alkuperehdytykseen myös muita tärkeitä katsomiaan asioita.

4.2 Opiskelijan harjoittelun aikataulu

Opiskelijat varaavat harjoittelupaikkansa Jobiili.fi- sivustojen kautta. Opiskelijalla tulee olla cv tehtynä ennen harjoittelupaikan hakemista (Savonia-ammattikorkeakoulu 2019.) Harjoittelu patologian osastolla kestää kolme viikkoa: kaksi histologian laboratoriossa ja yksi viikko sytologian laboratoriossa. Harjoitteluohjelma etenee näytetutkimusprosessin mukaisesti. Histologian laboratoriossa alkaen näytteiden vastaanotosta ja pikanäytelaboratoriosta jatkuen erikoisvärjäyksiin. Sytologian laboratoriossa sytologian tekniikan työpisteestä esitarkastukseen. Harjoittelun kesto on yhteensä 105 tuntia.

Opiskelijoille laaditaan päiväkohtainen harjoittelun työvuorolomake, johon merkitään tulo- ja lähtöajat. Harjoittelun loputtua sekä opiskelija että ohjaaja allekirjoittavat lomakkeen. Opiskelija toimittaa lomakkeen harjoittelusta vastaavalle opettajalle. Kopio työvuorolomakkeesta menee laskutusta varten klinisen hoitotyön opettajalle.

4.3 Harjoittelun arviointi

Opiskelijaohjauksessa palautteen antaminen opiskelijalle ja opiskelijan arviointi on haastavaa mutta tärkeä osa onnistunutta harjoittelua. Palautteella ja arvioinnilla on merkitystä erityisesti opiskelijan ammatti-identiteetin kehittymisen kannalta. Palautteen tulisi olla välitöntä, kehittävää ja jatkuvaa koko harjoittelun aikana. Konkreettisia asioita koskeva palaute esimerkiksi onnistuminen jossakin työtehtävässä, koetaan helpommaksi antaa kuin kuin opiskelijan asenteita tai tiedon prosessointia koskeva palaute. Palaute auttaa opiskelijaa kehittymään ja motivoitumaan opiskelussaan tulevaan ammattiin. (Kääriäinen 2016, 213.) Tavoitteellisella ja laadukkaalla ohjauksella sekä oppimista kehottavällä arvioinnilla turvallisessa oppimisympäristössä mahdollistetaan myönteisten ohjauskokemusten syntyminen sekä opiskelijalle että ohjaajalle (Luojus 2011, 159).

Harjoittelun arviointi koostuu ennen harjoittelun alkua laadituista, hyväksytyistä tavoitteista ja lähtökuvauksesta, opiskelijan itsearvioinnista ja palautekeskustelusta sekä ohjatun arvioinnin hyväksytysti suorittamisesta. Harjoittelun arviointiasteikko on hyväksytty (S) ja hylätty (0). Hyväksytyt suoritukset vähimmäistaso on H3. (Savonia-ammattikorkeakoulu 2019.)

Patologian osastolla loppuarviointi on pidetty yleisimmin sähköisellä Zoom- yhteydellä ohjaavaan opettajaan. Opiskelija arvioi harjoittelun tavoitteiden täyttymistä omalta osaltaan. Opiskelijavastaava laatii opiskelijan harjoittelusta saamista palautteista yhteenvedon. Ohjaava opettaja päättää harjoittelun hyväksymisestä. Ohjaajia kannustetaan antamaan opiskelijalle palautetta sekä suullisesti että kirjallisesti koko harjoittelun ajan. Tarvittaessa opiskelijalle voidaan järjestää väliarviointi histologian ja sytologian harjoittelujen välissä.

Opiskelijat antavat ohjauksesta ja harjoittelusta palautetta CLES-arvioinnin kautta harjoitteluyksikköön. Hoitotyön opettajat keräävät palautteet vuosittain ja lähettävät ne harjoitteluyksikköön. Palautteiden perusteella harjoitteluyksiköt voivat parantaa ja kehittää ohjausosaamistaan sekä verrata saamia tuloksia muihin yksiköihin. Patologian osaston lukuja verrataan yleensä koko kuvantamiskeskuksen ja KYSin saamiin keskiarvoihin. Palautteet esitellään vuosittain osaston henkilökunnalle opiskelijaohjauksen laadun kehittämiseksi.

5 OPISKELIJA OHJAUS KUOPION YLIOPISTOLLISESSA SAIRAALASSA

Kuopion yliopistollinen sairaala on yksi merkittävimmistä opetussairaaloista Suomessa. Terveystieteiden huoltoalan opiskelijoiden harjoittelupäivä kertyy yli 20 000 vuosittain. (Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin internetsivut.s.a.) Patologian osastolla bioanalytikkoharjoittelijoita on noin 10-14 vuosittain. KY-Sin henkilökunta on sitoutunut opiskelijaohjauksen laadukkaaseen toteuttamiseen ja kouluttautumiseen. Opiskelijaohjauksen laatua arvioidaan vuosittain CLES-palautteen avulla (Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri s.a.)

5.1 Opiskelijalle nimetty ohjaaja

Harjoittelun onnistumisessa keskeisessä asemassa on opiskelijaohjaajan ominaisuudet, motivaatio, tehtävät ja kyky motivoida opiskelijoita. Ohjaajan tulisi seurata opiskelijan harjoittelun kehittymistä koko harjoittelun aikana ja tarjota ohjausta opiskelijan tarpeiden mukaan. Opiskelijaohjaajan tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sen mukaan, onko opiskelija opintojensa alku-, keski- vai loppuvaiheessa. Ohjaajan tehtävänä on herättää opiskelijan kiinnostus käsiteltäviin asioihin, ylläpitää kiinnostusta ja vahvistaa opiskelijan motivaatiota. Hyvä motivaatio auttaa opiskelijaa saavuttamaan tavoitteet ja sitoutumaan harjoitteluun tavoitteidensa mukaisesti. Erilaisten ohjausmenetelmien hyödyntämisestä on apua opiskelijoiden motivaation ylläpitämisessä. (Kääriäinen ym. 2016, 209.)

Opiskelijan ohjaukseen erikseen nimetty ohjaaja vastaa opiskelijan tavoitteellisesta ohjauksesta ja sen jatkuvuudesta. Hän antaa opiskelijalle palautetta ja arvioi hänen osaamistaan. (opiskelijavastaavan tehtävät KYSissä 2017.) Hyvä opiskelijaohjaaja on perehtynyt oman ammattialansa lakeihin, arvoihin ja eettisiin periaatteihin. Hän työskentelee organisaation toimintaohjeiden mukaisesti. Opiskelijaohjaaja toimii oman ammattinsa roolimallina opiskelijalle. Hän luo turvallisen ja avoimen oppimisympäristön opiskelijalle. Ohjaaja luo mielekkäitä oppimistilanteita ja kokemuksia opiskelijalle. Hän mahdollistaa opiskelijalle ammatillista kehittymistä harjoittelun aikana. Hän käyttää innovatiivisia oppimismenetelmiä, antaa ja ottaa vastaa positiivista ja rakentavaa palautetta. Hyvä ohjaaja arvioi omaa toimintaansa ohjaajana palaute- ja kehittämiskeskusteluissa. Lisäksi hän ylläpitää ja kehittää omaa ohjaamisosaamistaan erilaisissa koulutuksissa. (Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri s.a.)

5.2 Opiskelijavastaavan tehtäväkuva

Valtakunnallisten Opiskelijaohjauksen laatusuosituksen mukaan jokaisessa harjoitteluyksikössä on oltava nimetty opiskelijavastaava, jolle on järjestetty aikaa tehtävään (ValOpe 2017). Edellytykset opiskelijavastaavana toimimiselle on vähintään kahden vuoden kokemus opiskelijaohjauksesta ja opiskelijaohjaaja-peruskurssin tai vastaavan, vähintään kahden opintopisteen opiskelijaohjaajakoulutuksen suorittaminen.

Opiskelijavastaava järjestää ja vastaa laadukkaasta ja näyttöön perustuvasta opiskelijan harjoittelujakson suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Lisäksi hän kehittää työyksikköä oppimisympäristönä ohjaajien, osastonhoitajan ja klinisen hoitotyön opettajien kanssa. (Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri s.a.) Opiskelijavastaavan tehtäväkuva on opinnäytetyön liitteenä (3).

Opiskelijavastaavan tehtäviin kuuluvat opiskelijaohjausmateriaalin laatiminen ja päivittäminen. Hän toimii Jobiili-yhteyshenkilönä. Lisäksi hän toimii yhteyshenkilönä opiskelijoiden, ohjaajien, opettajien ja hoitotyön opettajien välillä. Opiskelijavastaava on yhteydessä harjoitteluun tulevaan opiskelijaan jo ennen harjoittelua. Hän perehtyy opiskelijan tavoitteisiin ja laatii opiskelijalle harjoittelun aikataulun. Ensimmäisenä harjoittelupäivänä opiskelijavastaava tarkistaa opiskelijan rokotustodistuksen, pitää harjoittelun alkuperehdytyksen ja kierrättää opiskelijan osastolla esittelemässä tilat ja turvallisuusasiat. Opiskelijavastaava esittelee opiskelijan henkilökunnalle ja toimii kaikin puolin opiskelijan harjoittelun yhdyshenkilönä. Harjoittelun päätyttyä opiskelijavastaava kokoaa palautteet ja laatii niistä yhteenvedon loppuarviointiin. Opiskelijavastaava huolehtii, että opiskelija antaa harjoittelusta CLES-palautteen. Lisäksi hän lähettää opiskelijan työvuorolomakekopion klinisen hoitotyön opettajalle. Alkuperäisen työvuoro- ja palautelomakkeen opiskelija toimittaa koululle. Edellytyksenä opiskelijavastaavana toimimiselle on KYSin opiskelijaohjauslaatutavoitteiden mukaan kahden opintopisteen laajuinen Lyhty-koulutus tai KYSin klinisten hoitotyön opettajien järjestämä opiskelijaohjaajakoulutus.

5.3 Osastonhoitajan ja ylihoitajan roolit opiskelijaohjauksessa

Osastonhoitaja osallistuu tarvittaessa opiskelijaperehdytykseen ja antaa tarvittaessa resursseja opiskelijaohjaukseen ja ohjaajakoulutuksiin osallistumiseen. Osastonhoitaja sopii opiskelijamäärästä klinisen hoitotyön opettajan ja ylihoitajan kanssa. Lisäksi opiskelijaohjauksen kehittäminen osastolla kuuluu hänen vastuulleen. KYSin hallintosäännön mukaan osastonhoitaja tai hänen valtuuttamansa henkilö tarkistaa harjoitteluun tulevan opiskelijan rokotustodistuksen (KYSin hallintosääntö 2018). Kuopion yliopistollisen sairaalan opetuksesta vastaava ylihoitaja vastaa koko opiskelijoiden oppimis- ja ohjausprosessin strategisista linjauksista. Hän tekee yhteistyötä eri oppilaitosten johtajien kanssa sekä kehittää opiskelijohjauksen laatua KYSissä. (Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin internetsivut. s.a.)

5.4 Kliinisen hoitotyön opettajat

Kliinisen hoitotyön opettajat koordinoivat opiskelijoiden harjoittelupaikkoihin liittyviä asioita. He vastaavat KYSille harjoitteluun tulevien opiskelijoiden yleisestä alkuperehdytyksestä. Hoitotyön opettajat hoitavat opiskelijapäivien laskutusta ja tilastointia, kokoavat opiskelijapalautteet eri yksiköistä, järjestävät ja pitävät opiskelijaohjaajakoulutuksia, valvovat ja kehittävät opiskelijaohjauksen laatua. Yhteistyö opiskelijavastaavien ja osastonhoitajien kanssa sekä oppilaitosyhteistyö kuuluvat heidän tehtäväkuvaansa. Alueellinen ja kansallinen yhteistyö eri opiskelijaohjaukseen liittyvien toimijoiden kanssa kuuluu hoitotyön opettajien tehtäväkuvaan. (Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin internetsivut s.a.)

6 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Opinnäytetyön tarkoituksena on muuttaa patologian osastolla käytössä ollut paperinen opiskelijan perehdytyskansio sähköiseen muotoon ja päivittää sen sisältö ajan tasalle. Kansainvälisiä opiskelijoita varten perehdytyskansiossa on lisäksi englanninkielinen osuus. Osastolta otetuilla kuvilla on haettu lisäinformaatiota hahmottamaan eri tiloja ja toimintoja. Perehdytyskansio on alkuun powerpoint- muodossa. Se tullaan lisäämään patologian osaston omille internetsivuille.

Opinnäytetyön tavoitteena on parantaa opiskelijan ohjauksen laatua patologian osastolla. Harjoittelemaan tulevan opiskelijan laadukas alkuperehdytys on tärkeää koko harjoittelun onnistumisen kannalta. Ajantasaiset ja selkeät perehdytysohjeet helpottavat sekä opiskelijan alkuperehdytystä, että opiskelijaohjaajan työtä. Digitaaliset ohjeet ovat tätä päivää ja mahdollistavat niiden monipuolisemman käytön ja muunneltavuuden.

7 KEHITTÄMISTYÖ OPINNÄYTETYÖNÄ

Tämä opinnäytetyö toteutetaan kehittämistyönä eli toiminnallisena opinnäytetyönä. Toiminnallinen opinnäytetyö tehdään yleensä yhteistyössä työelämän kanssa ja sen avulla kehitetään toimintaa, tuotetaan uutta toimintatapaa ja tarkastellaan työtä eri näkökulmista. Toiminnallinen opinnäytetyö perustuu työelämälähtöiseen toimeksiantoon. Siinä totetaan tuotos ja/tai tuloksia sekä kehittämisedotuksia toimeksiantajalle. (Tuomi ja Latvala 2015.)

Toiminnallisen, tieteellisen tai taiteellisen opinnäytetyön erottelu on vaikeaa, koska ne sisältävät usein päällekkäisiä tunnusmerkkejä. Tutkimus voi olla osa kehittämistoimintaa ja tutkimustulokset voivat palvella tuotoksen syntymistä eri tavoin. Tutkimustyöllä on tieteen tekemisen sääntönsä, joita on noudatettava tutkimusta tehdessä. Kehittämishankkeen tuotoksena syntyy kongreettinen tuotos kuten malli, kuvaus, opaskirja, esite tai kansio. Toiminnallinen opinnäytetyö tai kehittämistyö eroaa tutkimuksellisesta opinnäytetyöstä, jossa tutkimuksen tekemisen säännöin on tarkoitus tuottaa uutta tietoa tilaajalle, työyhteisölle tai tekijälle itselleen. Opinnäytetyöraportissa tuotos sijoitetaan yleensä loppuun tai se voi olla erillinen liiteosa. Raportti on kirjallinen esitys hankkeesta, jonka tuloksena syntyy erityinen ja itsenäinen tuotos. Raportti on kokonaiskuvaus kehittämistoiminnan ymmärtämisestä, alakohtaisesta ammattillisuudesta, ammattikorkeakoulun innotiivisuudesta ja tekijän omasta oppimisesta projektin aikana. (Salonen 2015, 12-19.) Tämän opinnäytetyön tuotoksena on sähköinen perehdytyskansio harjoitteluun saapuvan opiskelijan alkuperehdytyksen tueksi. Sähköisessä muodossa oleva perehdytysmateriaali on helppo päivittää. Digikuvat ovat informatiivisia ja helpottavat opiskelijaa orientoitumaan tulevaan harjoitteluun. Opinnäytetyössä pyritään saamaan teoriaosuus ja tuotos tasapainoon.

7.1 Kehittämistyön työvaiheet

Kehittämistyön vaihteita ovat aloitusvaihe, suunnitteluvaihe, esivaihe, työstövaihe, tarkistusvaihe, viimeistelyvaihe ja valmis tuotos. Aloitusvaihe sisältää kehittämistarpeen, alustavan kehittämistehtävän ja ajatuksen mukana olevista toimijoista. Suunnitteluvaiheessa tehdään hankkeesta kirjallinen kehittämissuunnitelma, opinnäytetyöstä tutkimussuunnitelma tai projektisuunnitelma. Tutkimussuunnitelmassa tulee olla toimijat, tavoitteet, ympäristö, vaiheet, kustannukset, tiedonhankintamenetelmät ja aikataulu. Suunnitteluvaiheen jälkeen kehittämistyön tekijät lähtevät tekemään tuotosta. Suunnitteluvaiheen hyväksymisen jälkeen työskentely- ympäristöön siirrytään yleensä nopeasti. Työstövaihe on suunnitteluvaiheen jälkeen tärkein vaihe. Työskentelystä vastaaville tekijöille vaihe on yleensä vaativa mutta ammatillisen oppimisen kannalta tärkeä. Tarkastusvaiheessa toimijat arvioivat syntynyttä tuotosta ja joko korjaavat tai siirtävät sen viimeistelyvaiheeseen. Viimeistelyvaihe pitää sisällään kehittämistyön hiomista ja mahdollista karsimista. Viimeisteltävänä on yleensä tuotos sekä lopullinen opinnäytetyö. Kehittämishankkeen päätöksenä on tuotoksen ja valmiin opinnäytetyön esittäminen ja julkaiseminen. (Salonen 2013, 17-19.) Erilaiset kehittämistyöt ovat ammattikorkeakouluissa tehtävistä opinnäytetöistä yleisimpiä niiden työelämälähtöisyyden vuoksi. Vastaavia kehittämistöitä opiskelijan harjoittelun tueksi on tehty useita. Savonia- ammattikorkeakoulussa viime

vuonna esimerkiksi Minttu Puustisen (2018) opinnäytetyö: ”Opiskelijan harjoitteluopas klinisen fysiologian laboratorioon”.

7.2 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus ovat kaiken tieteellisen toiminnan ydin. Tutkimusetiikka luokitellaan normatiiviseksi etiikaksi, joka pyrkii vastaamaan kysymykseen tutkimuksessa noudatettavista oikeista säännöistä. (Kankkunen ja Vehviläinen-Julkunen 2013, 211.) Opinnäytetyössä ei syyllistytty plagiointiin. Plagioinnilla tarkoitetaan toisen henkilön tuottaman tekstin sisällön kopioimista ja esittämistä omana tekstinä (Kankkunen ja Vehviläinen-Julkunen 2013, 173). Opinnäytetyössä pyrittiin valitsemaan lähteiksi alle 10 vuotta vanhoja lähteitä. Lähteiden hakemiseen käytettiin sekä KYSin tieteellisen kirjaston, että Savonia-ammattikorkeakoulun kirjaston palveluita. Tiedonhaussa käytettiin tietokantoina Cinahl Complete-, Arto-, Finna-, Medic- ja Google Scholar- hakuohjelmia. Hakusanoina käytettiin: perehdytys, kliininen harjoittelu, orientation, perehdytysmateriaali, ohjaus, introduction, digital orientation ja assessment. Opinnäytetyön tuotokseen on kysytty ideoita ja parannusehdotuksia kollegoilta. Saatuja parannusehdotuksia korjattiin perehdytyskansioon. Tuotoksena tehtyä perehdytyskansiota testattiin syksyn ensimmäisillä opiskelijoilla, joilta saatiin hyvää palautetta. Palautetta varten laadittiin sekä suomen- että englanninkielinen lomake, koska yksi palautteen antajista oli kansainvälinen opiskelija. Palautteissa tuli ilmi, että digikuvat olivat informatiivisia ja auttoivat opiskelijaa hahmottamaan patologian toimintoja. Tämä parantaa sähköisen perehdytyskansioon käyttökelpoisuutta (vertaa Deniz ja Hazan 2006). Tarvittavat luvat hankittiin KYSin opinnäytetyöohjeistuksen mukaan. Opinnäytetyön mahdollista julkaisemista varten on hankittu lupa kuvantamiskeskuksen ylihoitajalta. Perehdytysmateriaalin kuvissa ei ole tunnistettavia henkilöitä eikä näyttemateriaalia näkyvissä. Perehdytysmateriaalin ulkoasussa on käytetty KYSin virallista logoa.

7.3 Opinnäytetyöprosessi

Ammattikorkeakoulusta valmistuvalla on oltava riittävän hyvät kehittämis- ja tutkimustoiminnan valmiudet. Tätä voi kutsua myös ammattikorkeakoulusivistykseksi. (Salonen 2013, 37.) Toiminnallisessa opinnäytetyössä opiskelija pystyy kehittämään ajatteluaan ja ammattillista osaamistaan niin, että samantyyppiset hankkeet työelämässäkin onnistuvat. Toimintaoppiminen on työelämässä tärkeä ammattillinen vaatimus, kvalifikaatio. (Salonen 2013, 5.)

Opinnäytetyön suunnittelu käynnistyi keväällä 2019 jo alustavalla aiheella. Työelämässä opiskelijavastaavan lähtökohtana oli saada opiskelijoiden harjoittelun perehtymiseen sähköinen perehdytyskansio. Vanha, paperinen perehdytyskansio, oli tullut ”tiensä päähän”. Siinä oli vanhoja tietoja, eikä se vastannut enää tämän päivän tarpeita. Tuotoksen suunnittelussa oli tavoite toteuttaa selkeä, informatiivinen ja kuvia sisältävän perehdytysmateriaali, jota nykyiset sekä tulevat opiskelijavastaavat voisivat käyttää.

Opinnäytetyöprosessi käynnistyi kirjallisuushauilla ja aiheen rajauksella. Teoriaosuuteen oli suhteellisen helppo löytää lähdemateriaalia. Kansainvälisten lähteiden hakeminen oli haastavampaa. Englanninkielisten artikkelien kääntäminen oli alkuun hidasta mutta ajan mittaan sanasto alkoi tulla tutuksi. Savonia-ammattikorkeakoulun hakupalveluiden kautta kansainvälisten artikkelien laajempi tarjonta oli etu verrattuna Itä-Suomen yliopiston KYSin tieteellisen kirjastoon. KYSin tieteellinen kirjasto sijaintinsa puolesta helpotti työssä käyvän opiskelijan tiedonhankintaa.

Aihekuvauksen ja tutkimussuunnitelman hyväksymisen jälkeen alkoi tuotoksen suunnittelu ja toteutus. Tuotoksen ”punaisena lankana” oli opiskelijan näkökulma. Tuotokseen tuli saada riittävä informaatio patologian harjoitteluun kuuluvista käytännön asioista kuten harjoittelun etenemisestä, työajoista, osaston käytännöistä, turvallisuudesta ja harjoittelun palautteisiin liittyvistä asioista. Toiminnallisen opinnäytetyön yksi haasteita on saada teoriaosuus ja tuotos tasapainoon. Työstövaiheen jälkeen seurasi tarkistusvaihe ja viimeistelyvaihe, joissa korjattiin ja hiottiin lopullista työtä. Viimeistelyvaiheen jälkeen on vuorossa valmiin opinnäytetyön arvioiminen, esittäminen ja julkaiseminen. Tämän opinnäytetyön esittäminen tapahtuu KYSin kliinisen patologian osastolla.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opiskelijan ammattitaitoa edistävän harjoittelun laatua tulee jatkuvasti kehittää. Kliiniseen harjoitteluun saapuvan opiskelijan alkuperehdytykseen tulee panostaa, koska se antaa opiskelijalle kuvan ja tarvittavan alkuinformaation tulevasta harjoittelusta ja harjoittelupaikasta. Alkuperehdytykseen tulee varata riittävästi aikaa, jotta opiskelija ja opiskelijan harjoitteluun vastaanottava opiskelijavastaava tutustuvat ja luovat rauhallisen oppimistilanteen alkuperehdytykselle.

Opiskelijoiden ohjaaminen kuuluu erikoissairaanhoidon työpaikoilla kaikille työntekijöille. Laadukas opiskelijaohjaus on tärkeää opiskelijan matkalla harjoittelijasta terveydenhuollon ammattilaiseksi. Teorian ja käytännön osaamisen yhdistäminen työelämän pelisääntöihin kuuluvat harjoittelun tavoitteisiin. Harjoitteluun saapuvan opiskelijan laadukas perehdytys antaa eväitä koko harjoittelun onnistumiselle. Opiskelijan kuuluu saada tuntee olevansa tervetullut harjoittelupaikkaan. Ennen harjoittelun alkamista opiskelijan on hyvä saada etukäteistietoa mitä tuleva harjoittelu pitää sisällään, käytännön ohjeita yleisistä asioista ja etukäteisohjeita tulevasta harjoittelusta.

Ensimmäisenä harjoitteluaamuna opiskelijavastaava toivottaa opiskelijan tervetulleeksi, käy läpi harjoittelupaikan käytänteitä ja esittelee opiskelijalle tilat ja henkilökunnan. Perehdytysmateriaalin sisällön tulee olla selkeää, informatiivista ja helposti päivitettävää. Sähköisessä muodossa oleva materiaali tukee näitä vaatimuksia. Kuvat elävöittävät ja helpottavat asioiden omaksumista. Lyhyessä muodossa annettu informaatiopaketti antaa kokonaiskuvan tulevasta harjoittelusta. Opiskelijan sähköinen perehdytyskansio parantaa opiskelijaohjauksen laatua KYSin patologian osastolla päivitettyllä materiaalilla, informatiivisilla kuvilla ja englanninkielisellä osiolla. Kansiota testattiin alkusyksystä osastolla uusien opiskelijoiden alkuperehdytyksessä. Palaute siitä oli positiivista. Kansainväliselle opiskelijalle suunnattu materiaali tuli myös tarpeeseen, koska paperiversioista puuttui englanninkielinen materiaali kokonaan. Sähköinen perehdytyskansio tullaan lisäämään KYSin patologian osaston internet sivuille.

Työelämälähtöiset toiminnalliset opinnäytetyöt ovat yleisimpiä opinnäytetöitä. Niihin tulevat aiheet usein työelämässä havaituista ongelmista, puutteista tai kehittämiskohteista. Oma opinnäytetyöni aihe syntyi myös tarpeesta muuttaa ja päivittää perehdytyskansio toiseen muotoon. Opinnäytetyössä tuotos on sijoitettu opinnäytetyön loppuun. Tuotoksen ulkoasu on KYSin virallisen standardin mukainen. Tuotosta on elävöitetty osastolta otetuilla kuvilla, jolloin se on informatiivisempi. Opiskelija hahmottaa osaston tiloja ja toimintoja ennen kuin varsinainen harjoittelu alkaa. Jatkotutkimusaiheita patologian osastolle voisi englanninkielisen materiaalin lisääminen osaston työpistekohtaisiin ohjeisiin. Uuden työntekijän sähköinen perehdytysopas voisi olla myös yksi aihe.

9 POHDINTA

Opinnäytetyön tuotoksena syntynyttä sähköistä opiskelijan perehdytyskansiota testattiin syksyllä 2019 patologian laboratoriossa harjoittelun aloittaneilla opiskelijoilla. Palaute oli positiivista. Kansainväliselle opiskelijalle tarkoitettu englanninkielinen osio tuli myös tarpeeseen, koska sitä ei ollut aikaisemmassa paperisessa perehdytyskansiossa. Kansainväliseltä opiskelijalta tuli toive työpistekohtaisesta englanninkielisestä materiaalista, jota voitaisiin lisätä suomenkielisten ohjeiden rinnalle. Tässä olisi myös yksi jatkokehittämisasihe opinnäytetyöksi.

Aloitin laboratoriohoitajan tutkinnon päivittämisen englannin kurssilla loppuvuodesta 2018. Alkuvuodesta 2019 jatkoin opiskelua tutki, oivalla ja kehittä- kursseilla, joista sain paljon eväitä opinnäytetyön tekemiseen. Aihekuvausten ja tutkimussuunnitelman jälkeen pääsin työstämään tuotoksena tehtävää sähköistä perehdytyskansiota. Se syntyiikin suhteellisen kivuttomasti. Opinnäytetyön teoriaosuuden kirjoittaminen on ollut hitaampaa johtuen työ- ja opiskeluajan yhteensovittamisesta. Aikuisopiskelijalla on haasteellista sovittaa opiskelu, työelämä ja harrastukset ajankäytöllisesti yhteen.

Opiskelijaohjaukseen liittyvä kirjallisuus on antanut minulle paljon uutta tietoa ja erityisesti pedagogisia valmiuksia ohjata opiskelijoita. Erilaiset oppimistavat on hyvä tuntee, kun ohjaa harjoittelussa olevaa opiskelijaa. Opiskelijan persoona vaikuttaa myös siihen, miten hän tuo esille omia tietojaan ja taitojaan. Hiljainen opiskelija voi tuoda teoriaosaamistaan paremmin esille blogin kirjoittamisen muodossa. Harjoittelun aikana opiskelijaa kannustetaan kyselemään ja tuomaan esille omaa osaamistaan. Luottamuksellinen oppimisilmapiiri auttaa opiskelijaa sopeutumaan uuteen harjoittelupaikkaan ja saavuttamaan tavoitteensa. Ohjaajan ohjaustaidot ja henkilökohtaiset ohjausominaisuudet tukevat opiskelijan harjoittelua. Hyvä ohjaaja toimii myös roolimallina opiskelijalle tulevaa työelämää varten.

Kehittämistyö opinnäytetyönä on työelämän näkökulmasta hyödyllisin. Siinä voidaan kehittää esimerkiksi työpaikan käytännön ongelmasta lähtöisin olevaa asiaa, luoda uusia käytäntöjä tai kehittää jotain aivan uutta. Tässä kehittämistyössä muutettiin kirjallinen opiskelijan perehdytyskansio sähköiseen muotoon ja päivitettiin tämän päivän tasalle. Perehdytyskansio tulee patologian osaston viralliseen D360- ohjekansioon. Se helpottaa myös uuden opiskelijavastaavan tehtäviin perehtymistä. Jatkokehittämisideoita seuraaviin patologian osaston kehittämistöihin voisi olla työpistekohtaisten englanninkielisten ohjeiden lisääminen osaston työpistekohtaisiin ohjeisiin.

Opinnäytetyö prosessi on ollut mielenkiintoinen mutta myös haastava toteuttaa näin ”vanhoilla päivillä”. Prosessi käynnistyi loppuvuodesta 2018 aiheen valinnalla. Aloitin laboratoriohoitajan tutkinnon päivittämisen bioanalytikko-AMKsi loppuvuodesta 2018 englannin kurssilla. Keväällä 2019 suoritin ”tutkin, oivallan ja kehitän” - kurssin, joka antoi eväitä lähteiden hakemiseen, tutkimusmenetelmän valintaan ja kirjoittamiseen. Eniten haasteita minulla on ollut ohjelmien käyttämisessä ja opinnäytetyön viimeistelyyn liittyvissä teknisissä asioissa. Tutkinnon päivittäminen ja ennen kaikkea opiskelu ovat antaneet minulle vaihtelua ja taitoja työhöni. Tämän päivän työelämä kehittyy koko ajan. Erityisesti sähköiset ohjelmat ja sovellukset vaativat jatkuvaa uuden opettelua ja taitojen kehittämistä. Myös opiskelukäytännöt ovat paljon muuttuneet vajaassa 30 vuodessa. Paperimapit ovat vaihtuneet sähköisessä muodossa olevaan materiaaliin.

LÄHTEET

- DENIZ H ja HAZAN H. 2006. Desing Principles for Computer-assisted Instruction in Histology education: An exploratory study. Journal of Science and technology. Volume 15, issue 5-6.
- FRISK, T. 2010. Työpaikkaohjaaja opiskelijan ohjaajana. Helsinki: Educa- Projektit. Oy. 5,13.
- HAAPA, T., ECKHARDT, M., KOOTA, E., KUKKONEN, P., POHJAMIES, N. ja RUUSKANENS. 2011. [verkkoaineisto] [viitattu 2019- 10-10]. Saatavissa: <https://www.hus.fi/tyopaikat/opiskelijat-ja-harjoittelu/terveysalan-opiskelijat/Documents/HUS%20Opiskelijaohjauksen%20käsikirja%202-1%20nettiversio.pdf>.
- HARJOITTELUUN TULEVIEN OPISKELIJOIDEN [verkkoaineisto]. Sijainti: Kuopion yliopistollisen sairaalan internetsivut. s.a. [viitattu 2019-09-10.] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/opetus/hoitotyön-opetus/harjoittelun-aloitus>.
- HEINONEN, N. 2003. Terveysalan koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu: suositussosi-aali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille. Sosiaali- ja terveysministeriön monisteita 2003:22.
- HELMINEN, K. 2017. Nursing student`s final assessment in clinical practise. perceptions of teachers, students and mentors. Department of Nursing Science, Faculty of Health Sciences, Univeristy of Eastern Finland.
- HOLOPAINEN, Katri, LESKINEN, Maija ja TURUNEN, Sanna. Opiskelijan perehdytysohjelma kliinisen patologian laboratorioon. Savonia-ammattikorkeakoulu. Bioanalytiikan koulutusohjelma 2010.
- KANANEN, Jorma 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu, liiketoiminta ja palvelut -yksikkö. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 111.
- KANKKUNEN, Päivi ja VEHVILÄINEN-JULKUNEN, Katri. 2013. Tutkimus hoitotieteessä 2013. 3. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy. 173, 211.
- KOIVULA, M., SAARANEN, T., RUOTSALAINEN, H., SALMINEN, L., WÄRNÄ-FURU, C. Terveysalan opettajan käsikirja. Helsinki.Tietosanoma, 211-215.
- KOIVUNIEMI, Ari. 1994. Kliininen sytologia. Kandidaattikustannus Oy. Helsinki, 1-2.
- KUOPION YLIOPISTOLLISEN SAIRAALAN VERKKOSIVUT.sa. [viitattu 2019- 10-17] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/opetus/hoitotyön-opetus>.
- LIKITALO, Heikki ja MÄKELÄ, Pentti 2012. Opinnäyteprosessikysely. Sijainti: Kuopio: Savonia-ammattikorkeakoulu. Liiketalouden yksikkö.
- LUOJUS, Katja. 2011. Ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjauksen toimintamalli. Ohjaajien näkökulma. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Hoitotieteen laitos. Tampereen Yliopistopaino Oy, 159.
- LYYTKÄINEN, Elina. 2000. Bioanalyttikko-opiskelijan oppimisen ohjaus kliinisessä laboratoriossa- kyselytutkimus käytännön työntekijöille. Pro gradu tutkielma. Kuopion yliopisto, hoitotieteenlaitos. Kuopio.
- MARQUEZ- HERNANDEZ, VERONICA V.; GUTIERREZ-PUERTAS. L.; GRANADOS-GAMEZ, G.; RODRI- QUEZ- GARCIA, M.; GUTIERREZ-PUERTAS, V., AQUILERA- MANRIQUE, G. 2019 Nurse Education Today; 73, 1-6.
- MIKKONEN, K. ja KÄÄRIÄINEN, M. Kansainvälisten opiskelijoiden ohjaus harjoittelussa. Teoksessa:

- KOIVULA, M., WÄRNÄ-FURU, C., SAARANEN, T., RUOTSALAINEN, T., SALMINEN, L. (toim.) Terveysalan opettajan käsikirja. 2016. Helsinki: Tietosanoma.
- MÄKINEN, M., CARPEN O., KOSMA V-M., LEHTO V-P., PAAVONEN, T. ja STENBÄCK, F. Patologia. 2012. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim, 1164.
- MÖLSÄ, H. 2005. Verkko-opetuksen käyttöönottoon vaikuttavia tekijöitä. Helsingin yliopisto.
- NORTH, H., KENNEDY.M., and WRAY.J. 2019. Are mentors failing to fail underperforming student-nurses? An integrative literature review. British Journal of Nursing 2019.[verkkoaineisto] [viitattu 2019- 09-05] saatavissa: <http://web.a.ebscohost.com.ezproxy.savonia.fi/ehost/pdfview?vid=188&sid=5fc27d-023-4087-b599-a300bf8b4e51%40sessionmgr4006>
- PAPASTAROUV, E., DIMITRADOV, M., TSANGARI, H. ja ANDREOU, C. 2016. Nursing studentssatisfaction of the clinical learning environment: research study. BMC Nursing (2016) 15:44 DOI10.1186/12912-0164-4.
- POHJOIS-SAVON SAIRAANHOITOPUOLUSTUKSEN verkkosivut. s.a. [viitattu 2019- 11-30] saatavissa: <https://www.psshp.fi/opetus/hoitotyön-opetus/opiskelijaohjaus>
- PUUSTINEN, Minttu. 2018. Opiskelijan harjoitteluopas kliinisen fysiologian laboratorioon. OpinnäytetyöSavonia ammattikorkeakoulu. Kuopio. [viitattu 2019-11.11] Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/158104/Puustinen_Minttu.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- ROMPPANEN, Maija 2011. Hoitotyön opiskelijoiden merkitykselliset hoitamisen kokemukset ja niistä oppiminen kliinisessä oppimisympäristössä. Väitöskirja. Itä-Suomen yliopisto, hoitotieteen laitos. Terveystieteiden tiedekunta. Kuopio.
- SALONEN, Kari. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turun ammattikorkeakoulun puheenvuoroja 72. Juvenes Print Oy, Tampere, 5-19.
- SAVONIA AMMATTIKORKEAKOULU, OPETUSSUUNNITELMAT [verkkoaineisto]. Sijainti: Savonia- ammattikorkeakoulu. [viitattu 2019-09-14.] Saatavissa: <https://portal.savonia.fi/amk/fi/opiskelijalle/opetussuunnitelmat?yks=KS&krtid=1240&tab=3>
- SAVONIA AMMATTIKORKEAKOULU, OPETUSSUUNNITELMAT [verkkoaineisto]. Sijainti: Savonia- ammattikorkeakoulu. [viitattu 2019-12-02.] Saatavissa: <https://portal.savonia.fi/amk/fi/opiskelijalle/opetussuunnitelmat?yks=KS&krtid=1155&tab=6&krtid2=79309>
- SUOMEN BIOANALYYTIKKOLIITTO. [verkkoaineisto]. [viitattu: 2019- 09-10] <https://www.bioanalyttikkoliitto.fi/mika-ihmeen-bioanalyttikko/bioanalyttikon-koulutus/erikoisalat/kliininen-histologia-ja-sytologia/>
- TAAM-UKKONEN, M., TARR.T., TEUHO, S., TIMONEN, L. ja LAITINEN, A. 2017 Valope, valtakunnallinen opiskelijaohjauksen kehittämisverkosto, 2017. [viitattu 2019- 10-10] Saatavissa: https://www.pshp.fi/documents/7796350/7841414/Laatusuosituks_2017.pdf/57928396-0050-4201-ab93-a11881cc101e
- TUOMI, S. ja LATVALA E. 2015. Opinnäytetyön ohjaajan käsikirja [verkkoaineisto] [viitattu 03-29] Saatavissa:<https://oppimateriaalit.jamk.fi/yamk-käsikirja/työelämän-tutkiva-kehittämistoiminta/projektityö-vs-ns-toiminnallinen-tutkimuksellinen-kehittämishanke-opinnäytetyö>
- TUOMIKOSKI, A-M., RUOTSALAINEN, H., MIKKONEN, K., MIETTUNEN, J. ja KÄÄRIÄINEN, M. 2018. The competents of nurse mentors in mentoring students in clinical practise-A-cross- sectional-study. Article. Nurse Educational Today.
- TYÖTURVALLISUUSLAKI. 2002/ 738 § 4 ja § 14 [viitattu 2019- 10-10] saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>.

VALOPE 2017. Opiskelijaohjauksen laatusuositukset [verkkajulkaisu]. [viitattu 2019-09-30] Saatavissa: https://kho-kliiniset.hoitotyön-opettajat.epnode.fi/_files/2000000088-4ad314bcde/Hoitoty%C3%B6n_Laatusuositukset.pdf.

Liite 1: OPISKELIJAN SÄHKÖINEN PEREHDYSKANSIO

OPISKELIJAN SÄHKÖINEN PEREHDYTYSKANSIO**”TERVETULOA HARJOITTELEMAAN PATOLOGIAN OSASTOLLE”****YLEISTÄ ASIAA HARJOITTELUSTA**

- KLIINISEN PATOLOGIAN OSASTO kuuluu KYS-kuvantamiskeskukseen (KKK), joka on yksi kliinisten tukipalvelujen palvelualueen toimintayksiköistä (muut: kliininen radiologia, kliininen neurofysiologia ja fysiologian osasto)
- Toimialat: histologia, sytologia ja obduktiotoiminta. Erikoisdiagnoosiin kuuluu elektronimikroskopia, immunohistokemia, lihas-, munuais- ja molekyylipatologiset tutkimukset
- Toimialana on kliinispatologinen diagnostiikka. Osasto osallistuu taudinmäärittelyyn, hoidon seurantaan ja terveydenhuollon laadunvarmennukseen tutkimalla histologisia ja sytologisia näytteitä ja tekemällä ruumiinavauksia KYSin, aluepatologiasopimuksen piiriin kuuluvien yksiköiden ja tarvittaessa muiden yksiköiden tarpeisiin
- Osasto tarjoaa konsultaatio- ja auditointipalveluja muille alan laboratorioille

YLEISTÄ ASIAA HARJOITTELUSTA

- osasto opastaa klinikkoja palvelujensa hyödyntämiseen ja osallistuu sekä patologian että lähialojen tutkimus-, kehitys- ja koulutus-toimintaan
- osastolla otetaan mm. biopankkinäytteitä Itä-Suomen biopankkiin

LUKEMISTA:

- Kl. patologian toimintayksikön toimintakäsikirja
- Työohjeet ja työpistekuvaukset löytyvät työpisteiden omista ohje kansioista

PATOLOGIAN OSASTON HENKILÖSTÖ

- Patologian erikoislääkäreitä (sis. yli- ja apulaislääkärit)
- Erikoistuvia lääkäreitä
- Osastonhoitaja ja apulaisosastonhoitaja
- Laboratoriohoitajia ja bioanalytikoita
- 2 sairaalasolubiologia
- 2 obduktioapulaista
- välinehuolto- ja toimistopalvelut sekä laitoshuollon palvelut hankitaan ostopalveluna Servicalta
- ATK-palvelut Istekiltä

KYS

HYVÄ TIETÄÄ HARJOITTELUN AIKANA

- Elvytysnumero KYSin sisällä työpuhelimesta soittaessa on 2222
- Yleinen hätänumero omasta puhelimesta soittaessa on (0-) 112
- Yhteyshenkilöitä :
  - opiskelijavastaavat p. 044- 7113485
  - osastonhoitaja p. 044 7113480
  - klinikkaopettaja p. 044 7179355
  - ohjaava opettaja p.
  - patologian laboratorio p. 044- 7113485 (ilmoita tähän numeroon, jos sairastut tai joudut olemaan poissa)

KYS

YLEISTÄ ASIAA HARJOITTELUSTA

- Harjoittelupäivän pituus on 7 tuntia, harjoittelun tunnit kolmen viikon harjoittelussa on yhteensä 105 tuntia
- Kunkin työpisteen ohjaaja ohjaa opiskelijaa eli kaikki osallistuvat opiskelijan ohjaamiseen (opiskelija etenee harjoittelussa näytetutkimusprosessin mukaisesti)
- Opiskelijalla on mahdollisuus osallistua obduktion seuraamiseen (sädesairaalassa)
- Osastolla on varattuna opiskelijoille harjoitusnäytteitä, joilla on turvallista harjoitella eri työvaiheita (jääleikkeiden jäädyttämistä, kryostaatilla leikkaamista, dissekointia, valamista, leikkaamista, värjäämistä sekä sytologisten näytteiden valmistustekniikoita)

KYS

YLEISTÄ ASIAA HARJOITTELUSTA

Laboratorion aamukahvi on klo 8.30, iltapäiväkahvitauko klo 12.30

(kahvit voi maksaa 20 sentin kuppihinnalla tai tuoda kahvi pakettin)

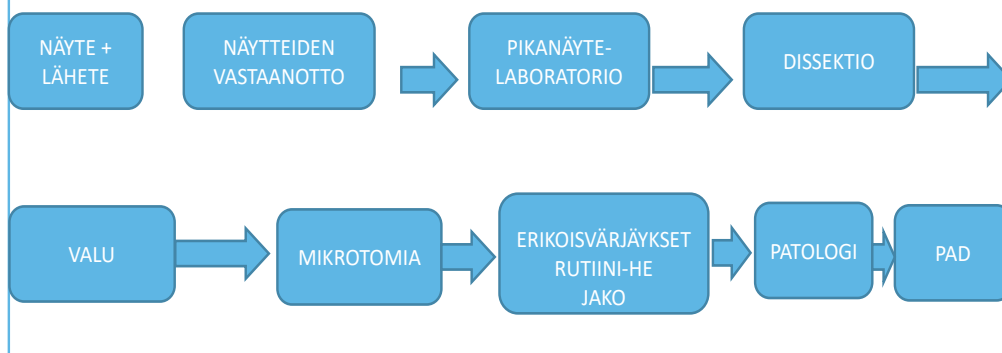
- Ruokatauot sovittavissa kunkin työpisteen ohjaajan kanssa (mahdollisuus myös syödä kahvihuoneessa)
- Laboratorion viikkokokous tiistaisin klo 8.30
- Opiskelija saa osallistua kaikkeen osaston toimintaan henkilökunnan mukana

KYS

HARJOITTELUN ETENEMINEN PATOLOGIALLA

HISTOLOGIAN PROSESSI (2 VIIKKOA)

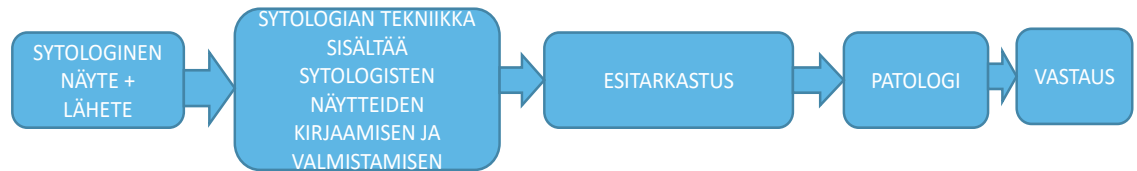

KYS

HARJOITTELUN ETENEMINEN PATOLOGIALLA

SYTOLOGIAN PROSESSI (1 VIIKKO)

KYS

HARJOITTELUN AIKATAULU

➤ HISTOLOGIA:

- 1. päivä alkuperehdytys ja näytteiden vastaanotto
- 2-3. päivät pikanäytteet ja näytteiden vastaanotto
- 4-6. päivät dissektio
- 7-8. päivät valu + mikrotomia
- 9-10. päivät erikoisvärjäykset

OHJELMAAN VOI TULLA MUUTOKSIA TARPEEN MUKAAN

➤ SYTOLOGIAN PROSESSIN AIKATAULU

- 1-2. päivät sytologian tekniikka
- 3-4. päivät esitarkastus
- 5. päivä kertaus

AIKATAULUIHIN VOI TULLA MUUTOKSIA

MITÄ OPISKELIJAN KUULUU OSATA JA TIETÄÄ PATOLOGIASTA

HISTOLOGINEN JA SYTOLOGINEN PROSESSI PÄÄPIIRTEITTÄIN

- ☐ näytteiden fiksaatio (histologiset ja sytologiset näytteet)
- ☐ mitä näytteille eri prosessin vaiheessa tapahtuu pääpiirteittäin
- ☐ näytteiden ainutkertaisuus
- ☐ työturvallisuusasiat
- ☐ ergonomia
- ☐ tietoturva-asiat ja tietosuojat
- ☐ jätteiden hävittäminen
- ☐ laatuasiat

KYS

HARJOITTELUUN LIITTYVÄÄ

- Tapaturman sattuessa toimitaan henkilökuntaa koskevien ohjeiden mukaan:
esim. viiltohaavan desinfiointi, laastari ja haipro-ilmoitus
- Ilmoitus myös Savonia AMKlle koulun ohjeiden mukaisesti
- Opiskelijat ovat koulun puolesta vakuutettuja
- KYSiin ensimmäistä kertaa harjoitteluun tulevat käyvät klinisen hoitotyön opettajan perehdystunnilla (ma-aamuisin) jossa tulevat yleiset ohjeet harjoittelusta KYSissä
- LUKEMISTA: <https://www.psshp.fi/opetus/hoitotyon-opetus/harjoittelun-aloitus>

KYS

HISTOLOGIA

NÄYTTEIDEN VASTAANOTTO

Histologiset näytteet kirjataan ja lajitellaan täällä.

KYS

PIKANÄYTETYÖPISTE

Tuore-ja pikanäytteet
käsitellään tässä tilassa
Kuvassa on jääleikekryos-

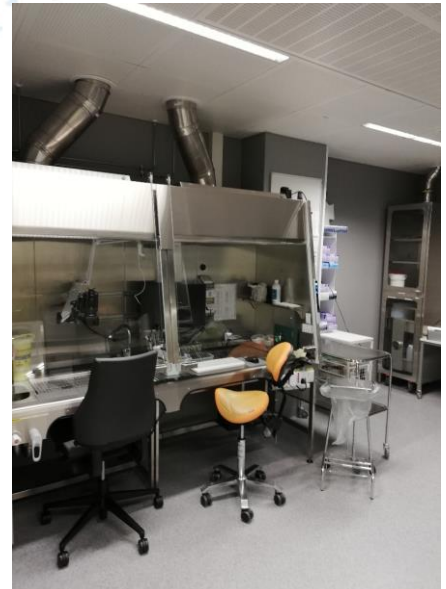

KYS

DISSEKTIO ELI KÄYNTIINPANO

Näytteet pilkotaan elinkohtais-
ten ohjeiden mukaisesti, jonka
jälkeen ne menevät näytekul-
jetukseen.

Kaksi laboratoriohoitajaa työs-
kentelee tässä työpisteessä:
Toinen avustaa patologia ja
Toinen dissekoi iho-,biopsia-,
sappirakko-, istukka ym. näyt-
teitä

KYS

NÄYTTEIDEN KULJETUS

Kuvassa on mikroaaltopohjaisia automaattisia kuduskuljettimia

KYS

NÄYTTEIDEN VALAMINEN

Kuljetetut näytteet valetaan
Sulaan parafiiniin eli niistä
tulee näyteblokkeja.
Valuhuoneessa on kaksi
valuautomaattia.

KYS

NÄYTTEIDEN LEIKKAAMINEN ELI MIKROTOMIA

Mikrotomiolla on 10 erilaista mikrotomia blokkien leikkaamista varten: liukumikrotomeja, ja vesiliukumikrotomeja

KYS

VÄRJÄYKSET (HE-RUTIINIVÄRJÄYS, ERIKOISVÄRJÄYKSET)

Osa värjäyksistä tehdään käsin värjäyksinä, osa konevärjäyksenä. Laboratoriossa tarvittavat liuokset valmistetaan täällä.

SYTOLOGIA

➤ SYTOLOGIAN TEKNIKKKA

Sytologian tekniikassa
näytteiden valmistamiseen
käytetään kolmea erilaista
tekniikkaa: sytosentrifugi-,
millipore-ja/ tai sivelytekniikkaa

SYTOLOGIAN ESITARKASTUS

HARJOITTELUN ARVIOINTI

Savonia-ammattikorkeakoulun yleiset arviointikriteerit:

- Laboratoriotutkimusprosessin preanalyttinen osaaminen
- Organisaatio ja yhteiskuntaosaaminen
- Laboratoriotutkimusprosessin analyttinen osaaminen
- Laboratoriotutkimusprosessin postanalyttinen osaaminen
- Kehittämis- ja johtamisosaaminen
- Laatuosaaminen
- Eettinen osaaminen
- Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, opetus- ja ohjausosaaminen, kansainvälisyysosaaminen

HARJOITTELUN ARVIOINTI

- Arviointi perustuu opiskelijan omiin hyväksyttyihin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin
- Harjoittelun arviointi: hyväksytty/ hylätty
- Poissaolojen vaikutus harjoitteluun
1-2 päivää ei ole esteenä harjoittelun hyväksymiseen, pidempien poissaolojen korvaamisesta sovittava opettajan ja opiskelijavastaavan kanssa
- Harjoittelusta annettava palaute on tärkeää harjoittelupaikalle hyödynnettäväksi (CLES-palaute)

KYS

LOPUKSI...

- OTA KAIKKI OPPI IRTI HARJOITTELUSTASI
KYSELEMÄLLÄ.....
- KUUNTELEMALLA....
- HAVAINNOIMALLA...
- OSALLISTUMALLA...
- KOKEMALLA.....
- TEKEMÄLLÄ...

KYS

HARJOITTELUN LOPUTTUA

- tarkista työvuorolistasi ja tasaa tunnit (täydet kolme viikkoa yht. 105 t)
- Allekirjoita yhdessä opiskelijavastaavan kanssa työvuorolista ja arviointikaavake ja toimita alkuperäiset kaavakkeet koululle
- opiskelijavastaava toimittaa työvuorokaavakkeen kopion klinikkaopettajalle rak. 3, 1.krs sisäisessä postissa
- Muista antaa CLES- palaute harjoittelustasi
- Voit antaa myös erikseen palautetta osastolle ja ohjaajille

KYS

... SITTEN VUOROSSA ON TUTUSTUMISKIERROS OSASTOLLE

KYS

Welcome to Kuopio University Hospital Clinical Pathology Department

- In the Clinical Pathology Department tissue- and cell samples are processed and are done autopsies. Obduction is located in other building (in Säde-hospital)
- Our staff consists of pathologists, doctors in pathology training, medical cell biologists, a head nurse, an assistant head nurse biomedical laboratory scientists and obduction technicians
- Clinical Pathology Department co-operate with University of Eastern Finland in research and doctor education

HISTOLOGY PROCESSING

- Over 20 000 histological samples are prepared and diagnosed yearly
- All samples are brought to specimen reception
- Cytological and histological samples are given their own "running numbers" beginning from the calendar year
- In specimen reception histological samples are registered to "Qpati"- software
- Laboratory for fresh specimens is situated close to the reception
- Urgent and fresh specimens from surgical operations are processed there

HISTOLOGICAL PROCESSING

- In dissection samples are dissected to cassettes. Two biomedical laboratory scientists work there. One works independently and the other assists a pathologist
- All samples are measured and most of them are photographed by videocamera
- After processing samples are taken to processors for hydration and paraffination. We have four processors, two of them use microwaves for fixation

KYS

HISTOLOGICAL PROCESSING

- In embedding processed samples are embedded to melt paraffin
- We have two embedding automats
- Embedded samples = blocks are ready for microtomy
- In microtomy room we have 10 different microtomes (three waterslide rotary mikrotomes and eight sliding microtomes)
- After cutting sections slides go to staining
- In staining room work two biomedical laboratory scientists:
one takes care of hematoxylin & eosin-staining and share ready cases to pathologists and the other produces special stains and prepares the required reagents in laboratory

KYS

CYTOLOGICAL LABORATORY

- In cytological technic laboratory cytological samples are registered in to Qpati-software
- four cytological methods are used to prepare prepreats: cytoteck-, cell button techniques, millipore-and smearing- techniques (gynecological specimens and mammary secretions come as already smeared out on the slide and fixated)
- Papanicolau- staining is used to all cytological samples
- Ready slides go to screening room were they are screened
- Literature: instruction map "Sytologiset menetelmät"

CYTOLOGICAL LABORATORY

- All slides except thin needle biopsies are screened by biomedical laboratory scientists who have got special education and training for that work
- There are model-slides (made from interesting samples) for student use
- Screening is independent work where a student can microscope and read the professional literature
- Aims for cytological studies are to get to know most common cells in gynaecological samples
- We use Bethesda system for Pap- smears, Paris-system for urine samples and PAPA- system to rest of the samples

LITERATURE: The Bethesda System for reporting Cervical Cytology, Cytology Diagnostic Principles and Clinical Correlates

TRAINING IN PATHOLOGY LABORATORY

- Usually student practise in pathology laboratory takes three weeks (two weeks in histological laboratory and one week in cytological laboratory)
- There are special training samples for student use that you can safely process
- IMPORTANT: safety at work, unique samples, quality working, ergonomics
- If you get sick or can't come to practise, please inform us to number 044-173485
- LAST BUT NOT LEAST: ask a lot, bring out what you know and what you don't know; that's why you practise !
- After your practise: give us feedback, please!
- All our employees guide students with pleasure

KYS

HAVE A NICE TIME WITH US

LIITE 2: OPISKELIJAVASTAAVAN TEHTÄVÄKUVA KYSIN KLIINISEN PATOLOGIAN OSASTOLLA

OPISKELIJAVASTAAVAN TEHTÄVÄNKUVA

KYSin Patologian osastolla bioanalyttikko-opiskelijoiden harjoittelu kestää kolme viikkoa. Opiskelijamäärät vaihtelevat lukukausittain Jobiili-varausten mukaan. Pääsääntöisesti opiskelijoita on yksi kerrallaan mutta joissakin jaksoissa voi aloittaa myös kaksi opiskelijaa yhtä aikaa. Toinen opiskelija aloittaa sytologian ja toinen histologian puolelta. Opiskelijavastaava toimii JOBIILI-yhdyshenkilönä osastolla (www.jobiili.fi).

ENNEN HARJOITTELUA

- opiskelijavastaava on tarvittaessa yhteydessä harjoitteluun tulevaan opiskelijaan ilmoittamalla harjoittelupaikan osoitteen ja harjoittelun alkamisajankohdan (opiskelija lähettää ennakoon tavoitteensa ja blogi-osoitteensa)
- opiskelijavastaava perehtyy opiskelijan lähtötasoon ja tavoitteisiin
- vastaanottaa opiskelijan ensimmäisenä harjoittelupäivänä ja perehdyttää tulevaan harjoittelupaikkaan

HARJOITTELUN ALUSSA

- opiskelija saapuu osastolle KYSin yleisen harjoitteluinfon jälkeen (jos muuta aikaa ei ole erikseen sovittu)
- opiskelijavastaava tarkastaa opiskelijan rokotuskortin
- pitää opiskelijalle alkuperähdytyksen (sähköinen perehdytyskansio)
- kierrättää opiskelijaa osastolla
- täyttää opiskelijan kanssa alustavasti harjoittelun työvuorolomakkeen
- esittelee opiskelijan henkilökunnalle (laboratorion viikkokokouksessa myös esittely)
-

HARJOITTELUN AIKANA

- opiskelijavastaava seuraa opiskelijan harjoittelupalautteiden kertymistä blogiin
- pitää tarvittaessa välikeskustelun opiskelijan kanssa
- on ”käytettävissä” opiskelijaohjaukseen liittyvissä asioissa
- toimii yhdyshenkilönä Savonia ammattikorkeakoulun, harjoittelupaikan ja kl. hoitotyön opettajan kanssa

HARJOITTELUN LOPUSSA

- opiskelijavastaava kokoaa opiskelijan harjoittelupalautteet ja tekee niistä yhteenvedon
- on tarvittaessa mukana opiskelijan loppuarvioinnissa
- lähettää täytetyn ja opiskelijan ja opiskelijavastaavan allekirjoittaman työvuorolistan klinisen hoitotyön opettajalle (rakennus 3 1.krs)
- huolehtii, että opiskelija antaa CLES-palautteen harjoittelustaan

LIITE 3: PALAUTE OPISKELIJAN SÄHKÖISEN PEREHDYTYSKANSION ESITESTAUKSESTA

Opiskelijan nimi: _____

1. Saitko riittävästi informaatiota harjoitteluasi varten?

kyllä _____ en _____ en osaa sanoa _____

2. Tukiko sähköinen perehdytyskansio harjoitteluasi?

kyllä _____ ei _____ en osaa sanoa _____

3. Oliko sähköinen perehdytyskansio ulkoasultaan selkeä?

kyllä _____ ei _____ en osaa sanoa _____

4. Olisitko kaivannut lisäinformaatiota sähköiseen perehdytyskansioon?

en _____ en osaa sanoa _____

kyllä _____ mitä mielestäsi olisi voinut lisätä? _____

_____

5. onko sinulla ehdotuksia/ ideoita Opiskelijan sähköiseen perehdytyskansioon patologian osastolla?

_____

_____

_____

Kiitos vastauksestasi!
